

20
24

LONDON

20

24

LONDON

Introductie

Brutalisme is een architecturale stijl die in de jaren 1950 in het Verenigd Koninkrijk ontstond, voornamelijk tijdens de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog. Kenmerkend voor brutalisme zijn de krachtige, expressieve constructies waarbij de ruwe bouwmaterialen en de structurele elementen zichtbaar zijn, zonder decoratieve ontwerpelementen. Vaak wordt ongeschilderd beton of ruwe baksteen gebruikt, samen met hoekige geometrische vormen in een overwegend monochroom kleurenpalet.

De stijl is voortgekomen uit het modernisme en wordt gezien als een reactie tegen de nostalgische architectuur van de jaren 1940. Het begrip “nieuw brutalisme” werd voor het eerst gebruikt door de Britse architecten Alison en Peter Smithson, en verder gepopulariseerd door architectuurcriticus Reyner Banham. Banham koppelde de stijl aan Franse termen zoals “béton brut” (ruw beton) en “art brut” (ruwe kunst).

In het Verenigd Koninkrijk werd brutalistische architectuur vaak toegepast in utilitaire en betaalbare sociale woningbouw, en verspreidde zich snel naar andere delen van de wereld, waaronder Oost-Europa. Brutalisme werd vooral gebruikt voor institutionele gebouwen zoals universiteiten, bibliotheken en stadhuisen. Vanaf de late jaren 1970 begon de populariteit van de stijl af te nemen, mede door associaties met stedelijk verval en totalitarisme.

Brutalisme heeft altijd voor verdeeldheid gezorgd; hoewel veel gebouwen kritiek kregen als “koud” of “ziel-loos”, werd de stijl de laatste jaren terug opgewaardeerd. Sommige brutalistische gebouwen zijn nu zelfs als cultureel iconisch te beschouwen.

Inhoudstafel

	Overzichtskaart projecten	6
01	Alexandra & Ainsworth Estate	8
02	Balfron Tower	10
03	Barbican Centre	12
04	Bermondsey Tube Station	14
05	Borough Market	16
06	Brixton Recreation Centre	18
07	Brunswick Centre	20
08	Canterbury House	23
09	Centre Point	25
10	Colechurch House	27
11	Daily Express Former Building	28
12	Dirty Lane	30
13	Dowgate Fire Station	32
14	Economist Building – Smithson Plaza	34
15	Emminster Building	36
16	Guild Hall	38
17	Hayward Gallery	40
18	Housden House	42
19	Imperial Hotel	44
20	IOE, UCL's Faculty of Education and Society	46
21	Isokon Flats	48
22	Lillington Gardens Community Centre	50
23	Ministry of Justice	52
24	National Theatre	54
25	Perronet House	56
26	Queen Elizabeth Hall	58
27	Robin Hood Gardens	60
28	Royal College of Physicians	62
29	Royal Festival Hall	64

30	SOAS Library	66
31	Southwyck House Estate	68
32	Space House One Kemble Street	70
33	St Giles London	72
34	Standard Hotel (Camden Town Hall Annex)	74
35	Stangate House	76
36	Stockwell Bus Garage	78
37	Tate Modern	80
38	Trellick Tower	82
39	Willow Road	85

01 Alexandra & Ainsworth Estate

Neave Brown for the Camden
Architects' Departments
90B Rowley Way, Londen NW8 0SN
1978

De Alexandra & Ainsworth Estate werd in 1968 ontworpen door Neave Brown van de Camden Council's Architects Department. De bouw begon in 1972 en werd voltooid in 1978. Het is gebouwd met ter plaatse gestort, met zichtbare plankenbekisting, in ongeverfd gewapende, witte beton. Naast 520 appartementen omvat het terrein ook een school, een gemeenschapscentrum, een jeugdclub, een verwarmingscomplex en een park.

De wijk bestaat uit drie parallelle oost-westblokken en beslaat een sikkelvormig terrein. De wil om het geluid en de trillingen van passerende treinen onder controle te houden was een belangrijke

overweging bij de indeling van het terrein. Het hogere blok van acht verdiepingen dat direct aan de spoorlijn grenst, is georganiseerd in de vorm van een ziggurat en fungeert als een geluidsbarrière. De funderingen rusten op rubberen pads die trillingen elimineren.

Het lagere gebouw bevat maisonnettes met gedeelde toegang, terrassen en tuinen met uitzicht op het park aan de achterkant. Maisonnettes vindt men ook op de bovenste twee verdiepingen van het hoogste gebouw, met doorlopende toegang vanaf een loopbrug op de zevende verdieping. Woningen op de onderste verdieping in dit blok worden betreden via open trappen die twee woningen per verdieping bedienen. De platte daken van de trapsgewijze verhoging bieden privé buitenruimtes voor elke woning. Parkeergarages bevinden zich onder het gebouw, aan de achterkant langs het spoor.

Het project kreeg veel kritiek tijdens en na de bouw vanwege de zeer hoge kosten (vooral in vergelijking met de gangbare torenflatgebouwen), veroorzaakt door de ingewikkelde constructie, onvoorziene funderingsproblemen met de bijhorende vertragingen, plus een tijd van zeer hoge inflatie, die op een gegeven moment in de jaren 1970 opliep tot 20% per jaar. De kosten bedroegen ongeveer vier keer de oorspronkelijk gevraagde offerte.

Het gebouw werd in 1993, als eerste wooncomplex na WOII, beschermd als monument.

In 2017 won Brown de Royal Gold Medal van het Royal Institute of British Architects. Brown overleed in 2018 op 88-jarige leeftijd.

02 Balfron Tower

Ernő Goldfinger
Poplar, Londen E14 0QU
1967

De Balfon Tower, een iconisch voorbeeld van Brutalistische architectuur, staat in de skyline van Oost-Londen. Gelegen in de wijk Poplar, verrijst deze betonnen kolos als een eerbetoon aan de visionaire ontwerpen van de jaren '60. Ontworpen door architect Ernő Goldfinger, is de Balfon Tower niet alleen een wooncomplex, maar een symbool van sociale ambitie en experimentele architectuur.

De bouw van de Balfon Tower begon in 1965 en werd voltooid in 1967, als onderdeel van een ambitieus project om hoogwaardige sociale woningen aan te bieden aan de groeiende bevolking van Londen. De structuur strekt zich uit over 27 verdiepingen, rijzend boven de omliggende gebouwen als een

modernistisch monument. Zijn kenmerken zijn de rauwe betonnen façade, de geometrische vormen en de opvallende verticale lijnen, die de esthetiek van het brutalisme belichamen.

De Balfon Tower, hoewel oorspronkelijk bedoeld als sociale huisvesting, heeft door de jaren heen een transformatie ondergaan. In de afgelopen decennia heeft het gebouw verschillende eigenaren gehad en heeft het verschillende gedaanteveranderingen ondergaan. Van sociale woningen tot privé-eigendommen. In recente jaren is de Balfon Tower onderhevig geweest aan restauratie- en herontwikkelingsprojecten. Met de toenemende waardering voor zijn architecturale waarde, zijn er inspanningen geleverd om het gebouw te behouden en te herstellen naar zijn oorspronkelijke glorie.

Deze renovatie (afgerond in april 2023) omvatte zowel esthetische verbeteringen als structurele versterkingen. De uitdaging was om een gebouw uit de jaren '60 te moderniseren naar hedendaagse noden, zonder het erfgoed uit het oog te verliezen. Studio Egret West heeft de iconische toren up-to-date gebracht op het gebied van brandpreventie, akoestiek, waterdichtheid en thermische isolatie. De structuur van het beton is uitgebreid gerepareerd en schoongemaakt met interne behandelingen. Ook is er nieuw leven geblazen in het landschap; zo is bijvoorbeeld de speeltuin, die een vrij asociaal karakter had, getransformeerd naar een toegankelijke, uitnodigende plek.

Vandaag de dag blijft de Balfon Tower een bron van inspiratie en bewondering, zowel voor architecten als voor het grote publiek. Als een monument van vooruitstrevend denken blijft de Balfon Tower een bewijs van de kracht van architectuur om onze steden te vormen en onze verbeelding te prikkelen.

03 Barbican Centre

Chamberlin Powell and Bon
Silk Street, Londen EC2Y 8DS
1965–1979

Het Barbican Centre, gelegen in het hart van Londen in de wijk Barbican, is een vooraanstaand kunst- en evenementencomplex dat wereldwijd bekendstaat om zijn markante brutalistische architectuur en culturele diversiteit. Het complex werd ontworpen door de Britse architecten Chamberlin, Powell and Bon als onderdeel van een grootschalig stadsvernieuwingsproject na de verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog. Met een locatie die bijna volledig verwoest was door de Blitz, grepen de architecten de kans om een radicale transformatie voor te stellen van hoe we in gebouwen en steden leven. Het Barbican Centre werd officieel geopend door koningin Elizabeth II in 1982.

Het Barbican Centre valt op door zijn brutale architectuur,

gekenmerkt door ruwe betonnen structuren, geometrische vormen en uitgesproken asymmetrie. Het biedt een scala aan faciliteiten, waaronder theaters, concertzalen, kunstgalerijen, een bibliotheek, bioscopen, restaurants en zelfs een tropische serre. Het doel van de architecten was om een veelzijdige ruimte te creëren die zowel culturele als gemeenschapsactiviteiten kon huisvesten, en het Barbican Centre is uitgegroeid tot een levendig centrum voor artistieke uitwisseling.

Naast zijn architectonische en culturele betekenis is het Barbican Centre ook de thuisbasis van het gerenommeerde London Symphony Orchestra, dat regelmatig optredens verzorgt in de Barbican Hall, een van de belangrijkste concertzalen van Londen. Het complex biedt het hele jaar door een eclectische mix van voorstellingen, tentoonstellingen, concerten, filmvertoningen, dansvoorstellingen en educatieve evenementen. Als een van de meest prominente voorbeelden van brutalistische architectuur in Londen, heeft het Barbican Centre een blijvende indruk achtergelaten op de stad en blijft het een belangrijke bestemming voor liefhebbers van kunst, cultuur en architectuur.

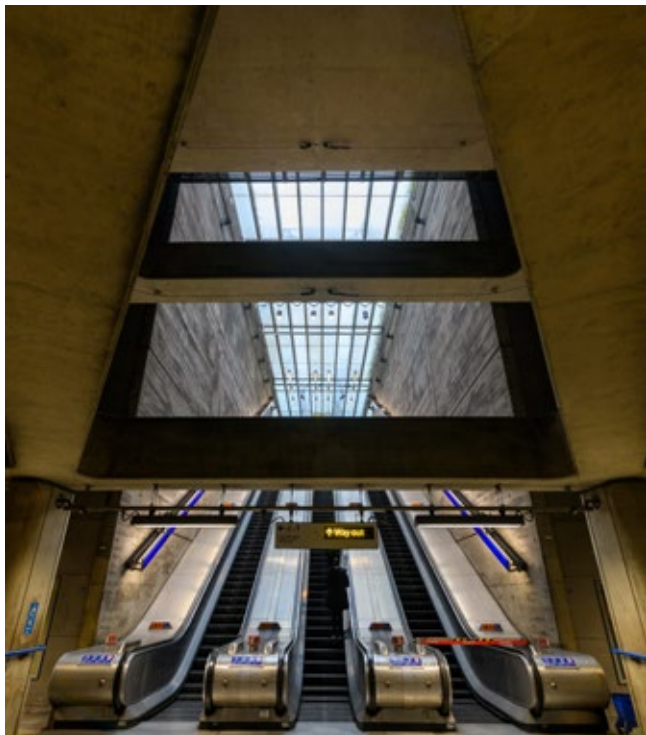
Het resultaat is een van de meest ambitieuze en unieke architectonische prestaties van Londen: een stad in een stad die boven het straatniveau uitsteekt en put uit een rijk palet aan referenties, van oude Romeinse forten en Frans modernisme tot mediterrane vakanties en Scandinavisch design. Het complex biedt onderdak aan zo'n 4.000 inwoners, verdeeld over 2.000 flats, georganiseerd rond scholen, een kerk, een bibliotheek, een kunstmatig meer, een conservatorium en een heel kunstencentrum. Geen detail werd onbedacht gelaten, van de top van de 40 verdiepingen tellende torens tot het theater en de bioscopen in de kelder. Bezoekers kunnen tegenwoordig vrij het terrein verkennen, van de vele openbare ruimten, cafés en restaurants tot de verschillende wandelpaden, tuinen en waterpartij.

04 Bermondsey Tube Station

Ian Ritchie Architects

Bermondsey, London SE1 3TQ

1999

Bermondsey metrostation is een van de elf stations die deel uitmaken van de London Underground Jubilee Line Extension, doorheen Oost-Londen. Het station, geopend in 1999, is ontworpen door Ian Ritchie Architects en was oorspronkelijk bedoeld om ook een kantoorgebouw met meerdere verdiepingen te hebben. London Underground zou deze tweede fase van het project in de toekomst nog realiseren.

Door het gebruik van natuurlijk licht en een heldere ruimtelijke ervaring wil het ontwerp een positieve beleving van veiligheid bieden aan reizigers. Op straatniveau stijgt het gebouw naar boven uit de grond met een licht gebogen structuur van translucet glas in de richting van Jamaica Road, waar zich de hoofdingang van dit futuristisch station bevindt. Het glazen dak en de omringende muren brengen een grote hoeveelheid daglicht tot diep in het gebouw, dat ook de perrons bereikt. Hierdoor wordt het gevoel van spanning en claustrofobie, dat vaak geassocieerd wordt met een ondergrondse omgeving, verzacht.

Ondergronds wordt de structuur van het station gevormd door een combinatie van de openbouwputmethode (cut-and-cover) en geboorde tunnels. Door middel van natuurlijk licht wordt de structurele massa van deze bouwelementen duidelijk geaccentueerd, dit vormt de basis voor een leesbare hiërarchie van materiaaluitdrukking voor alle andere componenten in het station. De roltrappen naar het ondergrondse gebied zijn bekleed met vlak beton, het geboorde gedeelte is dan weer omhuld met metaal om in lijn te blijven met het futuristische ontwerp. Net als alle andere diepe stations van de Jubilee Line Extension heeft station Bermondsey deuren aan de perronrand voor de veiligheid en het comfort van de passagiers.

05 Borough Market

Henry Rose

Borough Market, London SE1 9AL, UK

1851–1860–1932–2004

Borough Market, gelegen in Southwark, Londen, is een eeuwenoude markthal die zijn oorsprong vindt in de 12e eeuw. Oorspronkelijk gelegen aan het einde van London Bridge, werd de markt in de loop der tijd verplaatst naar verschillende locaties in Southwark. In de 19e eeuw bloeide de markt open tot een belangrijke voedselmarkt vanwege zijn strategische ligging nabij de rivier de Pool of London, waardoor het een cruciale hub werd voor de handel in verse producten. Borough Market is een bruisende plek voor liefhebbers van eten en cultuur, die zijn rijke geschiedenis samenbrengt in het hart van Londen. De oorspronkelijke gebouwen werden in 1851 ontworpen door Henry Rose. Doorheen de jaren heeft Borough Market verschillende transformaties ondergaan, waaronder toevoegingen in de jaren 1860 en een in art-decostijl ontworpen ingang aan Southwark Street in 1932. Recente restauratiewerken omvatten de heropbouw van de South Portico van de Floral Hall in 2004, deze bevond zich voordien in Covent Garden en werd ontmanteld toen het Royal Opera House in de jaren 1990 werd herbouwd. De herbouwde portiek werd in 2008 Grade II geklasseerd.

06 Brixton Recreation Centre

George Finch for Lambeth Borough Council
27 Brixton Station Road, London SW9 8QQ
1974–1985

Het Brixton Recreation Centre, ontworpen door architect George Finch, staat op de monumentenlijst. Het gebouw staat gekend als een baken van architectonische innovatie en empowerment van de gemeenschap. Het bouwprogramma begon in 1974 en werd uiteindelijk voltooid in 1985.

De buitengevel, gekenmerkt door strakke lijnen en geometrische vormen, weerspiegelt een eigentijdse esthetiek die harmonieert met het omringende stedelijke landschap. Naast de architectonische grootsheid dient het Brixton Recreation Centre als een vitaal centrum voor de betrokkenheid van de gemeenschap en sociale interactie. De binnenruimtes zijn zorgvuldig ontworpen om een gevoel van inclusiviteit en samenhang te bevorderen, met allerlei faciliteiten voor mensen van alle leeftijden en achtergronden.

Duurzaamheid en milieubewustzijn: In een tijdperk dat gekenmerkt wordt door groeiende bezorgdheid over het milieu, is het Brixton Recreation Centre een lichtend voorbeeld van duurzame architectuur en verantwoordelijke ontwerppraktijken. Van de energiezuinige bouwmaterialen tot de innovatieve afvalbeheersystemen, elk aspect van het ontwerp van het centrum geeft prioriteit aan duurzaamheid voor het milieu.

07 Brunswick Centre

Patrick Hodgkinson

Unit 57, Bernard Street, London WC1N 1BS
1972

Het Brunswick Centre is een opmerkelijk brutalistisch woon- en winkelcentrum in Bloomsbury, in de Londense wijk Camden. Het gebouw werd ontworpen door architect Patrick Hodgkinson in het midden van de jaren 1960. Het concept voor het ontwerp kreeg al vroeger vorm door een eerdere samenwerking met Sir Leslie Martin. Op het moment dat Martin hoofdarchitect was van de LCC (London County Council) werkten de twee architecten samen aan de ontwikkeling van de Loughborough Road Estate, eveneens in Londen. Hodgkinson en Martin legden toen al enkele principes vast die later doorgevoerd zijn in het Brunswick Centre, zoals geen sociale segregatie, een zoektocht naar laagbouw met een hoge dichtheid, een open ruimte voor elke unit en het koppelen van woningbouw aan winkels.

Het Brunswick Centre werd een prototype voor een mixed-use complex voor een gemeenschap, of zelfs wijk, waarin woningen, winkels, een medisch centrum, een bioscoop en kantoren in één ontwikkeling waren geïntegreerd. Het gebouw omvat maar liefst 560 appartementen en 80 commerciële eenheden. Onder dit alles schuilt nog een parkeergarage voor 925 auto's, verdeeld over twee niveaus.

De meeste appartementen hebben één of twee slaapkamers, telkens gelegen op hetzelfde niveau. De flats met twee slaapkamers hebben het voordeel van een iets ruimere hal, een grotere badkamer en een langer balkon. De leefruimte heeft een glazen wand/plafond aan de ene kant, met een deur naar het balkon. Aan de andere kant is de keuken, gescheiden van de leefruimte

door een bar. Elke slaapkamer heeft een deur naar het balkon. Ondanks dat de flats telkens maar één gevel hebben, genieten de ruimtes van voldoende natuurlijk licht.

Ondanks zijn visionaire opzet was het Brunswick Centre rond de eeuwwisseling ernstig vervallen. Het beton werd bij de bouw ervan niet behandeld vanwege kostenbesparende maatregelen en hierdoor nam de structuur snel aan kwaliteit af. Veel winkels stonden leeg, er waren veel lekkages in de woningen en het plein in het centrum werd onvoldoende gebruikt. Het Londense architectenbureau Levitt Bernstein startten een ambitieus restauratieproject in samenwerking met Hodgkinson.

Hun doel was om niet alleen het oorspronkelijke uiterlijk te herstellen, maar ook om het centrum nieuw leven in te blazen als een dynamische bestemming in de binnenstad. Door uitgebreide renovaties en aanpassingen werd de winkelstraat opgewaardeerd, met grotere eenheden en bescherming tegen weer en wind. Een nieuwe supermarkt werd toegevoegd aan het noordelijke uiteinde, terwijl het centrale plein werd opgeladen met nieuwe landschapselementen.

De vernieuwing van de Brunswick, afgerond in 2006, is enorm succesvol geweest. Cruciaal is dat al de toevoegingen of aanpassingen eenvoudig zijn geweest, wat suggereert dat het gebouw, dat dertig jaar lang een debat over modernistisch wonen heeft uitgelokt, sinds de opening ervan in 1972 bijzonder aanpasbaar doorheen de tijd bleek.

08 Canterbury House

Leslie Creed & Robert Maxwell

(Creed & Holford Architects)

1 Royal Street, Lambeth, London SE1 7LL
1957

In de naoorlogse periode breidde het St. Thomas's Hospital in Lambeth oostwaarts uit, wat gepaard ging met het verleggen van Lambeth Palace Road. Dit resulteerde in de sloop van een aantal rijwoningen. Canterbury House en Stangate House (Project 8) werden in de eerste plaats gebouwd voor bewoners die door deze woningontruiming ontheemd raakten en ook voor mensen die nieuw in de buurt kwamen wonen.

De architect van Canterbury House was Leslie G. Creed, architect van het St Thomas's Hospital. In 1954 werd Robert Maxwell erbij betrokken. Het werd voltooid in 1957. Het gebouw werd opgetrokken in gewapend beton en bestaat uit een westelijk blok maisonnettes en een oostelijk blok flats die met elkaar verbonden zijn via een gemeenschappelijk trappenhuis. Creed & Holford waren belangrijke figuren in de ontwikkeling van het ziekenhuis in de jaren 1940 en 1950 en hun betrokkenheid bij het ontwerp van het gebouw is van historisch belang. De C20 Society beschouwt Canterbury House als een uitstekend voorbeeld van een flatgebouw uit de jaren 1950. Het ontwerp is bijzonder verfijnd en duidelijk geïnspireerd door Le Corbusiers Unité d'Habitation in Marseille. Helaas is het met afbraak bedreigd.

George Marsh (R. Seifert and Partners)
Centre Point, London WC2H 8LH
1966

Centre Point, aan de oostkant van Oxford Street, werd sinds zijn bouw in 1966 zowel verguisd als bewonderd en heeft voor heel wat controverses gezorgd. De brutalistische stijl, een bijenkorf van beton en glas, werd beschouwd als een doorn in het oog van de skyline en het feit dat een gebouw van dergelijke hoogte – 117 meter hoog – een bouwvergunning kreeg, was in die tijd ook ongezien. Centre Point Tower was dan ook een van de eerste wolkenkrabbers in Londen. Het gebouw werd ontworpen door George Marsh van de architectengroep R. Seifert and Partners, met ingenieur Pell Frischmann. De geprefabriceerde segmenten werden gevormd uit fijn beton met gebruik van gemalen Portland Stone.

Centre Point werd gebouwd als speculatieve kantoorruimte door vastgoedmagnaat Harry Hyams, die het terrein voor 150 jaar had gehuurd. Hyams was van plan om het hele gebouw door één huurder te laten bewonen. Na oplevering bleef het gebouw daarom vele jaren leegstaan, wat ertoe leidde dat het “London’s Empty Skyscraper” werd genoemd. Op dat moment waren wolkenkrabbers zeldzaam in Londen, en de prominentie van Centre Point leidde ertoe dat het een symbool werd voor tegenstanders. Vijftig jaar later werd het nieuw leven ingeblazen en werden er 82 appartementen boven een nieuw openbaar plein gerealiseerd, met prachtig uitzicht over de stad.

In 1995 werd het op de monumentenlijst geplaatst. English Heritage bracht hulde aan het ingenieuze gebruik van prefab betonpanelen om het gebouw te bekleden. De Royal Fine Art Commission prees het zelfs voor zijn “elegantie vergelijkbaar met de kerktorens van Wren”.

10 Colechurch House

E.G.Chandler

London Bridge Walk, London SE1 2SX, UK
1973

Colechurch House is een brutalistisch kantoorgebouw tussen The Shard en de rivier de Theems, vlakbij de London Bridge. Naast kantoorruimte beschikt het ook over winkels, een parkeergarage en accommodatie op verschillende

niveaus, verbonden door een verhoogde loopbrug en indrukwekkende betonnen trap. De voetgangerspasserelle schuift onder het gebouw door en geeft een menselijke schaal aan het geheel. Het gebouw is van de hand van architect E.G. Chandler, die ook het Minories Car Park heeft ontworpen. Het gebouw uit 1973 is vernoemd naar Peter of Colechurch, de 12e-eeuwse ontwerper van de Old London Bridge, de eerste permanente stenen brug over de Theems.

In 2020 werd het gebouw gekocht door een vastgoedmakelaar die de volledige site wenste te herontwikkelen. Hierbij zou het Colechurch House vervangen worden door een nieuw kantoorgebouw van 12 tot 22 verdiepingen hoog, met het laagst gelegen deel van het gebouw aan de kant van de London Bridge. Foster + Partners won een wedstrijd om dit project te vervangen door een 22-verdiepingen tellende London Bridge Tower. De bouwaanvraag werd eind 2020 ingediend. Een aantal problemen met de aanvraag zijn nog niet opgelost, maar momenteel wordt Colechurch House dus met sloop bedreigd.

11 Daily Express Former Building

Ellis and Clark

120 Fleet Street, London EC4A 2BE

1932

De Daily Express Building in Fleet Street is een Grade II geklasseerd gebouw dat in 1932 ontworpen werd door Ellis and Clark. Het gebouw diende als thuisbasis van de krant Daily Express en is een van de meest prominente voorbeelden van art-deco / streamline architectuur in Londen.

De façade heeft afgeronde hoeken in vitroliet (het zwarte structurele opaak glas) en helder glas met chroomstrips. De flamboyante lobby, ontworpen door architect Robert Atkinson, bevat

gipsen reliëfs van Eric Aumonier, zilveren en vergulde decoraties, een prachtige verzilverde hanglamp en een ovale trap. Het meubilair in het gebouw is grotendeels ontworpen door interieurvormgever Betty Joel.

Als onderdeel van een herontwikkeling van het omliggende terrein werd het gebouw in 2000 volledig gerenoveerd door John Robertson Architects. De foyer werd grotendeels gereconstrueerd aan de hand van oude foto's en de gevel werd volledig opgewaardeerd.

12 Dirty Lane

Architectuurstudio SPPARC
Dirty Lane, London SE1 9PA
2021

De nieuwe mixed-use ontwikkeling, onder leiding van de Londense architectuurstudio SPPARC, herstelt een netwerk van middeleeuwse straten die Borough Market ooit verbonden met Clink Street en de rivieroever – en ontsluit een gebied dat generaties lang grotendeels was afgesloten voor het grote publiek. Ooit stond hier het Winchester Palace met bijbehorende tuinen. In de jaren 1740 werd het gebied volledig ontwikkeld tot een houtwerf met heel veel smalle steegjes en straatjes met prachtige namen, zoals Dead Mans Place, Dye House, Potts House, Dirty Lane en Naked Boy Yard. De site werd grondig getransformeerd door de komst van de spoorwegen met de bouw van brede spoorbogen in het begin van de jaren 1860, waaronder ruimtes als pakhuizen werden verhuurd. Later werd de spoorlijn verbreed met nog meer bogen aan weerszijden, onderling verbonden via openingen. Dit gebied in Southbank werd populaire en wijnhuis Vinopolis nam zijn intrek in de pakhuizen met cafés en cultuur tot gevolg. Toen dit bedrijf over kop ging, werd het terrein gekocht voor herontwikkeling als Borough Yards. Er werd een nieuwe doorgang door het midden van de spoorbogen gemaakt, een nieuwe noord-zuidverbinding om de Southbank te verbinden met het achterliggende gebied, en werd Dirty Lane genoemd. (De oorspronkelijke Dirty Lane lag veel verder). Totdat SPPARC begon met het heruitvinden van deze enclave, waren hier alleen maar verwaarloosde pakhuizen te vinden. De architectuur is een eerbetoon aan de geschiedenis van het gebied met motieven die knipogen naar de omliggende gebouwen en die historische details nieuw leven inblazen.

13 Dowgate Fire Station

Hubbard Ford and Partners

94–95 Upper Thames Street, London EC4R 3UE
1976

Dowgate Fire Station is een brutalistische brandweerkazerne, gebouwd in de betonnen sokkel van het epische Mondial House, ooit Europa's grootste internationale telecommunicatiecomplex. Op de sokkel na, werd het gebouw in 2006 gesloopt en herontwikkeld tot het huidige Watermark Place project.

Het Mondial House werd gebouwd om te anticiperen op de enorme groei van het internationale telefoonverkeer dat in die tijd elke vier jaar verdubbelde. Volgens de architect werd de hoogte van het gebouw beperkt door planologische restricties die bedoeld waren om onbelemmerde zichtlijnen naar St Paul's

Cathedral vanaf de London Bridge te behouden. Dit resulteerde in een breed, getrapt profiel van het toenmalige project, een soort ziggurat van 12 verdiepingen, waarvan de 8 bovengrondse bouwlagen tot een hoogte van 46 meter reikten.

In de sokkel werd een brandweerkazerne geïntegreerd, wat een uniek hybride gebouwtype met zich mee bracht. Het gebouw moest ook rekening houden met de overstromingsniveaus van de Theems. De metaal van de damwand die werd gebruikt als permanente bekisting voor de steunmuren van de kelder fungeerde uiteindelijk ook als aarding voor de complexe elektrische systemen van het gebouw! Stilistisch gezien was dit een nogal industrieel uitziend geheel, gerelateerd aan zijn vooruitstrevende programma. Adrian Gale vergeleek in 1977 het gebouw met een “multi-decked audio-visueel apparaat, bedieningsknoppen prominent geplaatst langs de uitstekende console en de gecombineerde luidspreker- en microfoonopstelling aan de bovenkant”. Pas midden tot eind jaren 1980 was het gebouw volledig ingericht. Tegen die tijd was de enorme hoeveelheid analoge telecommunicatieapparatuur die werd geïnstalleerd verouderd.

14 Economist Building – Smithson Plaza

Alison and Peter Smithson
25 Saint James's Street, London SW1A 1HJ
1959–1964

De Smithsons kregen in 1960 de opdracht van Peter Dallas-Smith, directeur van de Economist, om hun redactiekantoren te bouwen samen met nieuwe gebouwen voor hun burens: een herenclub, een schoenmaker, een apotheek en een bank. De keuze om samen te werken met Alison en Peter Smithson was een gewaagde zet. Het tweetal stond goed bekend in architectuurkringen maar had op dat moment nog maar twee gebouwen voltooid – het grootste was de Hunstanton School in Norfolk. London County Council versoepelde bovendien in 1956 zijn restricties op de bouwhoogte. Het project scoort zowel stedenbouwkundig als op schaal van het object bijzonder goed.

De drie gebouwen rond een verhoogd plein bestaan uit de 15 verdiepingen tellende Smithson Tower (voorheen bekend als The Economist Tower), het vijf verdiepingen tellende Bank Building en het acht verdiepingen tellende residentiële toren. De Smithsons creëerden een open plein in plaats van een gesloten straatgevel door drie aparte blokken te ontwerpen. Het project werd voltooid in 1964, de gebouwen hebben een plattegrond gebaseerd op een vierkant met afgeschuinde hoeken, wat hun aanwezigheid in het straatbeeld verzacht en mooie proporties geeft. Het meest opvallende kenmerk is het contrast tussen de slanke ramen met aluminium kozijnen en het getextureerde materiaal waarmee de muren zijn bekleed. De Smithsons kozen voor een zandhoudende kalksteen die dooraderd is met afdrukken van oesterschelp-fragmenten. Het experimenteel gebouw was technologisch geavanceerd, het eerste kantoorgebouw met airconditioning in Londen. Na meer dan 50 jaar verhuisde The Economist in 2017, en werd het project gerenoveerd door architectenbureau DSDHA. Het werd omgedoopt tot Smithson Plaza, met nieuwe kantoren en een restaurant op de gelijkvloers.

Austin-Smith / Salmon / Lord

210 Belsize Rd, London NW6 4DJ

1965

Dit project bestaat uit drie onderdelen: een overdekte parkeergarage, twee woontorens van twintig verdiepingen (Snowman en Casterbridge) en twee flatgebouwen van acht verdiepingen (Emminster en Hinstock). Deze laatste zijn opgetrokken uit donkere betonelementen met aggregaten. Het bevat ook een gemeenschapscentrum, een gezondheidscentrum en winkels. Voetbruggen over Belsize Road en Abbey Road verbinden alle elementen met elkaar. Het was een appartementencomplex voor sociale woningbouw, ontworpen in brutalistische stijl voor de Abbey Road Housing Co-Operative door architecten Austin-Smith

/ Salmon / Lord, en werd voltooid in 1965. Het project wacht helaas op sloop. Uit Pevsner-gids:

“Het bestaat uit een lompe groep van drie grof gedetailleerde torens van twintig verdiepingen, een grove lelijke parkeergarage met meerdere verdiepingen en een paar van acht bouwlagen. (...) Ze zijn onhandig met elkaar verbonden door bruggen over Abbey Road en Belsize Road, een halfslachtige demonstratie van de bezorgdheid uit de jaren 1960 over voetgangers segregatie, want het gemak van het verkeer komt duidelijk op de eerste plaats. (...) De bouwlagen en parkeergarage hebben onverbiddelijke horizontale banden van met aggregaat bekleed beton op de bovenste verdiepingen. Winkels, een gezondheidscentrum en een gemeenschapscentrum (in 1991 gerenoveerd door Neil Thomson Associates) zorgen voor wat verlichting op de begane grond.”

16 Guild Hall

Giles & Richard Gilbert Scott
71 Basinghall St, London EC2V 7HH
1974

De Guildhall is het stadhuis van de City of London. Het gebouw is vele honderden jaren het politieke centrum van de stad geweest en wordt nog steeds gebruikt voor ceremoniële bijeenkomsten. Het woord "guildhall" verwijst naar het gehele bouwwerk, maar ook naar de in middeleeuwse stijl opgetrokken centrale hal. In die ruimte hebben zich cruciale momenten in de geschiedenis afgespeeld. De oudste delen van het gebouw dateren uit 1411 en staan vermoedelijk op de plaats van een oudere guildhall, die mogelijk verwoest werd in de Grote Brand van Londen in 1212. In de kelders bevinden zich uitgestrekte middeleeuwse

ruimtes. In 1987 werd in de tuin zelfs een deel van een Romeins amfitheater blootgelegd, het lang verloren gewaande grootste amfitheater in heel Britannia. De Guildhall is het enige stenen niet-kerkelijke gebouw dat de beroemde Grote Brand in 1666 heeft overleefd, zij het niet zonder schade. In 1670 werd het gebouw gedeeltelijk gerestaureerd met een tijdelijk plat dak. In 1866 voltooide de stadsarchitect Sir Horace Jones een grondige renovatie. Hij ontwierp onder meer een nieuw houten dak, dat een trouwe kopie was van het origineel. Deze constructie ging in vlammen op in de nacht van 29 op 30 december 1940 op het hoogtepunt van de Blitz.

In de jaren 1950 kreeg Sir Giles Gilbert Scott de opdracht om het beschadigde dak opnieuw te ontwerpen, de huidige balken en spanten zijn zijn werk. Vervolgens ontwierp hij samen met zijn zoon Richard Gilbert Scott de uitbreiding van de westelijke vleugel. De bouw werd voltooid in 1974 in een brutalistische stijl. In het verlengde van de westgevel van de oorspronkelijke Guildhall bevindt zich een L-vormig blok van vier verdiepingen met een glazen voorgevel met prefab verticale balken. In het verlengde hiervan aan de zuidgevel bevindt zich een blok van één bouwlaag met een golvende luifel vervaardigd uit een soort hoekige betonnen paraplu's, refererend naar de gotische details van het middeleeuwse gebouw dat hiermee verbonden is.

De West Wing staat afzonderlijk op de monumentenlijst als een Grade II gebouw. Het oudere gedeelte van Guildhall en de aangrenzende historische interieurs zijn open voor het publiek tijdens het jaarlijkse Open Huis weekend in Londen. Guildhall Art Gallery werd in de jaren 1990 aan het complex toegevoegd. Guildhall Library, een openbare bibliotheek met gespecialiseerde collecties over Londen, waaronder materiaal vanaf de 11e eeuw, is ook gehuisvest in het complex.

17 Hayward Gallery

Greater London Council Architects'
Department (Norman Engleback)
Southbank Centre, Belvedere Road, London
SE1 8XX
1968

Het oorspronkelijke concept werd samen met de Queen Elizabeth Hall en de Purcell Room ontworpen als toevoeging aan het Southbank Centre kunstencomplex door projectarchitect Norman Engleback, van het Department of Architecture and Civic Design van de Greater London Council, bijgestaan door Ron Herron en Warren Chalk, twee leden van de later opgerichte groep Archigram. Het ontwerp van de galerij is geometrisch en hoekig, met veel rechte lijnen en een modulaire opbouw. De galerij bestaat uit meerdere niveaus en terrassen, wat zorgt voor een complex en dynamisch uiterlijk. Binnen zijn de ruimtes flexibel en aanpasbaar, bedoeld om verschillende soorten tentoonstellingen en kunstinstallaties te kunnen huisvesten. De ruime zalen en hoge plafonds bieden voldoende ruimte voor grootschalige kunstwerken. Een opvallend kenmerk van de Hayward Gallery zijn de dakramen die natuurlijk licht binnenlaten en de tentoonstellingsruimtes verlichten. Dit zorgt voor een unieke sfeer en benadrukt de wisselwerking tussen binnen- en buitenruimtes. De buitenkant van het gebouw is voorzien van betonnen trappen, balkons en loopbruggen, wat een sculpturale kwaliteit aan het geheel geeft. Deze elementen verbinden de galerij visueel met de andere brutalistische gebouwen in het Southbank Centre complex, zoals de Royal Festival Hall en de Queen Elizabeth Hall. Het beton is ruw en onafgewerkt, wat de textuur en structuur van het gebouw benadrukt. De Hayward Gallery onderging een grote renovatie van 2015 tot 2018.

18 Housden House

Brian Housden

78 South Hill Park, Hampstead,

London NW3 7JR

1965

In 1958 startte architect en redacteur Brian Housden het ontwerp voor een eigen huis. Voltooid in 1965 deed de woning van tweeënhalve verdieping geen toegevingen aan de naburige Victoriaanse herenhuizen.

Housden putte inspiratie uit het Rietveld Schröderhuis in Utrecht, het Weeshuis van Aldo van Eyck in Amsterdam en La Maison Verre in Parijs.

De typische brutalistisch betonplaten worden afgewisseld met kleurrijke, roze Crittal-ramen, mozaïeken en glasdallen. Binnenin botsen ruw beton en zichtbare koperen leidingen elegant met een gedurfd kleurenpalet voor grote vlakken in de vorm van roze, mandarijn, blauw, viooltjes en groen. De grote open woonruimte wordt gekenmerkt door de verzonken eethoek als middelpunt van de ruimte.

Binnen een spel van gecoördineerde kleuren zijn er overal gordijnen om de ruimtes te verdelen. De achterkant, met uitzicht op een vijver in het park, is bijna volledig bedekt met glasdallen. Hierdoor wordt het huis overspoeld met diffuus en natuurlijk licht. Rekening houdend met een gering budget, voltooide en meubilerde Housden het familiehuis beetje bij beetje. Afgezien van een 14-delig meubelset van Gerrit Rietveld, die in verschillende reizen naar Londen werd vervoerd, bouwde hij veel van het meubilair zelf. Housden House werd in 2014, twee dagen voor Brians dood, op de monumentenlijst geplaatst.

19 Imperial Hotel

C. Lovett Gill & Partners

61-66 Russel Square, London WC1B 5BB

1970

Imperial London Hotels heeft een rijke geschiedenis van bijna 200 jaar, te beginnen in 1815 toen Henry Walduck een vergunning kreeg om een horecabedrijf te openen in Gravesend. Later verhuisde hij naar Bloomsbury en kocht de pacht van het oude Bedford Hotel voor 290 pond met een jaarlijkse huur van 90 pond. In die tijd was dit het enige hotel dat was toegestaan op de Bloomsbury landgoederen van de hertog van Bedford. Er werden kaarsen aangestoken in de ramen van lege kamers, hun warme licht nodigde nieuwe gasten uit om binnen te komen.

In 1904 bouwde Harold Walduck meer dan 10 hotels in de

omgeving, waar meer dan 3500 gasten sliepen. Hij nodigde de beroemde architect Charles Fitzroy Doll uit om het originele Imperial Hotel te ontwerpen om te voldoen aan de overvloedige toeloop van welgestelde gasten in het Bedford Hotel. Fitzroy Doll was een Engelse architect uit het Victoriaanse en Edwardiaanse tijdperk, die gespecialiseerd was in het ontwerpen van hotels in neogotische stijl. Toen het gebouw verouderd was en niet meer voldeed aan de verwachtingen van de hotelklanten werd het afgebroken en kwam er een modern gebouw ter vervanging, ontworpen door C. Lovett Gill & Partners. Het werd voltooid in 1970 en helaas verguisd door het publiek die de teloorgang van de traditionele uitstraling niet kon smaken.

20 IOE, UCL's Faculty of Education and Society

Sir Denys Lasdun

20 Bedford Way, London WC1H 0AL

1959–1977

In het hart van het lommerrijke Bloomsbury, naast het British Museum en op een steenworp afstand van Oxford Street, staat IOE, the Faculty of Education and Society van University College London, eigennzinnig naast de Georgiatische architectuur. Het ruwe beton heeft doorheen de jaren nog niet aan kracht ingeboet. Uiteindelijk verwierf het gebouw de Grade II* bescherming en dit weerspiegelt het belang van de positie van het gebouw in het rijke patchwork van het architectonische erfgoed van de hoofdstad. Hoewel een deel van het gebouw in de jaren 1990

werd uitgebreid en aangepast, bleef het merendeel sedert zijn opening in 1977 relatief onveranderd.

In 1959 gaf de universiteit opdracht aan Leslie Martin en Trevor Dannatt om een masterplan te ontwerpen voor het Bloomsbury gebied. Het plan kreeg de steun van zowel de London County Council als de Royal Fine Art Commission en leidde direct tot Martins aanbeveling aan de universiteit om de 45-jarige Lasdun aan te stellen als architect. Dit omwille van zijn ontwerp voor het Royal College of Physicians en zijn werk in Bloomsbury en het langverwachte National Theatre (1967–1976).

De opdracht omvatte een nieuwe uitbreiding voor de School of Oriental and African Studies (SOAS) en een nieuw gebouw langs Bedford Way, waarin het Institute of Education, het Law Institute en een auditorium met bijna 1000 zitplaatsen werden ondergebracht. Omdat de financiering naar verwachting in fases zou verlopen, bedacht Lasdun een modulair ontwerp in functie van het verwerven van de gronden. Het project kende heel wat tegenstand, onderging wijzigingen, ging om met kritiek en het kwam er.

Het gebouw werd aanvankelijk niet goed onthaald. Vooral de monumentale gevel van 245 meter lang langs Bedford Way, met vijf “wachttorens” van 35 meter hoog, leverde de meeste kritiek op. De criticus William Curtis beschreef het als “megastructureel, olifantachtig... [dat] subtiliteit en poëzie lijkt te missen”. Lasdun zei dat de ruggengraat was ontworpen om “het gebied te beschermen tegen het lawaai van het verkeer in Bedford Way”. In 2000, het jaar voor zijn dood, kreeg het gebouw van Lasdun in een laatste, passende ironie zijn eigen Grade II* klassering.

21 Isokon Flats

Well Coates

Lawn Road, London NW3 2XD

1933–1934

De Isokon Flats is een betonnen blok van 34 flats ontworpen door architect Wells Coates voor Molly en Jack Pritchard. Ze werden gebouwd tussen 1933 en 1934 als een experiment in gemeenschappelijk wonen. De meeste flats hadden zeer kleine keukens omdat er een grote gemeenschappelijke keuken was, verbonden met de woonverdiepingen via een kleine lift. Diensten zoals de was en het poetsen van schoenen werden ook ter plaatse verricht. Tot de eerste beroemde bewoners behoorden Walter Gropius, Marcel Breuer, Agatha Christie (1940–1946), Laszlo Moholy-Nagy, Adrian Stokes, Egon Riss en Arthur Korn. Jack en

Molly Pritchard woonden in het penthouse. De gemeenschappelijke keuken werd in 1937 omgebouwd tot restaurant Isobar. James Stirling woonde er in de jaren 1960.

Het bedrijf Isokon ging failliet tijdens de Tweede Wereldoorlog. In 1969 werd de Isobar omgebouwd tot appartementen en in 1972 werd het gebouw verkocht aan Camden Council. Het raakte geleidelijk in verval tot het in de jaren 1990 werd verlaten en een aantal jaren verlaten lag. In 2003 werd het gebouw gerenoveerd door Avanti Architects, een bureau dat gespecialiseerd is in het opknappen van modernistische gebouwen, voor Notting Hill Housing Association. Bij de renovatie is ook een publieke galerij gecreëerd met reproducties van de originele interieurs. Het blok staat op de monumentenlijst Grade I.

22 Lillington Gardens

Roger Westman and Darbourne & Darke
57 Vauxhall Bridge Road, Lillington and
Longmoore Gardens, London SW1V 2LF
1961

Lillington Gardens is een site in de wijk Pimlico in de stad Westminster, dat tussen 1961 en 1971 gefaseerd werd gebouwd naar een plan van Roger Westman en Darbourne & Darke. Het project was een van de laatste volkshuisvestingsprojecten met hoge dichtheid die tijdens de naoorlogse periode in Londen werden gebouwd. Lillington Gardens wilde een nieuwe standaard zetten, met een hoge woondichtheid binnen middelhoogbouw in plaats van een hoogbouw. Het zette in op individualiteit en voorzag in privétuinen op de begane grond en op het dak. Op deze wijze kon er meer aansluiting worden gevonden met de omliggende Victoriaanse gebouwen.

Het project werd meermaals bekroond. De architectuurhistoricus Nikolaus Pevsner beschreef het in 1973 als “vast en zeker de meest interessante recente woningbouw in het centrum van Londen”.

Het project omringt de Grade I geklasseerde kerk van St James the Less, gebouwd in 1859–1861. Het hele gebied, inclusief de kerk, werd in 1990 beschermd.

23 Ministry of Justice

Fitzroy Robinson & Partners i.s.m.

Basil Spence

102 Petty France, London SW1H 9AJ

1976

Dit gebouw werd als een speculatief kantoorgebouw ontworpen door Fitzroy Robinson & Partners, met Sir Basil Spence, voltooid in 1976. Rond de eeuwwisseling nam het Ministerie van Justitie er zijn intrek wegens plaatsgebrek. De architectuur van het nieuwe gebouw werd initieel echter niet positief onthaald vanwege de immense schaal en de diverse geaccentueerde bouwelementen. Het gebouw ligt in het zicht van Buckingham Palace, met uitzicht op The Mall, St. James's Park en Green Park. Vroeger stonden op deze plek Queen Anne's Mansions, de eerste hoogbouwwooningen van Londen, gebouwd in 1873–1890. Het gebouw telt 14 verdiepingen en 51.000 vierkante meter “massief Brutalisme uit die tijd”. Het is asymmetrisch, hoekig en doet geen toegifte aan de context. Het is een groot, assertief gebouw dat als symbool voor overheidsgezag en als herkenningspunt in de plaatselijke skyline zijn plaats opeist.

Toen het ministerie van Binnenlandse Zaken in 2003 besloot te verhuizen naar een nieuw hoofdkantoor, wogen de sloopkosten zwaarder door dan de roep van traditionalisten om het te slopen. Spence had het gebouw ontworpen als flexibele kantoorruimte rond drie kernen en het structureel aanpassen van de constructie bleek niet nodig. De voormalige parkeerplaats op de binnenplaats aan de achterkant kreeg een glazen dak op hoog niveau, waardoor een atrium ontstond met vergaderzalen en cafés. Het gebouw werd verbouwd om plaats te bieden aan 2400 medewerkers. 102 Petty France behaalde een BREEAM 'Excellent' duurzaamheidsbeoordeling. De aanpassingen lieten het oorspronkelijke karakter van het ontwerp van Spence intact en het gebouw is nu een uitstekend voorbeeld van hoe een Brutalistisch gebouw kan worden gerecycled voor het moderne tijdperk.

24 National Theatre

Sir Denys Lasdun
Southbank, London SE1 9PX
1976

De Britse regering riep de South Bank Board in het leven om een Nationaal Theater te bouwen ten oosten van Waterloo Bridge in Londen. Het oorspronkelijke plan zou een operagebouw bevatten en werd het National Theatre Opera House Project (NTOH) genoemd. Denys Lasdun werd gekozen door een jury om het gebouw te ontwerpen. Ondanks Lasduns goede modernistische referenties was hij voor velen een verrassende keuze: hij had nog nooit een theater ontworpen. Het gebouw is een nationaal monument in Groot-Brittannië geworden en staat sinds 1994 op de monumentenlijst "Grade II".

Lasduns had de intentie om het stedelijk landschap als een open manifestatie van democratische toegang tot de kunst te zien, en dit op een prominente locatie in Londen. Het project is in veel opzichten een mijlpaal geworden: stedelijk, cultureel en architectonisch – een baken van moedige en zelfverzekerde artistieke expressie.

De twee primaire verticale elementen (toneeltorens boven de grote auditoria) creëren een gevoel van herkenningspunt en plaatsen het gebouw definitief in het weefsel van de stad. Deze worden samengebonden door die alomtegenwoordige horizontale banden. Lasdun noemde deze ‘lagen’ “openbare ruimten, openbare domeinen... een uitbreiding van de stad”. Dit zijn de plekken waarvan Lasdun verwachtte dat ze mogelijkheden voor sociale interactie zouden creëren, en dat is precies wat er gebeurt. De platformen sluiten aan op het gebouw en verbinden de South Bank en Waterloo Bridge, en de mensen die eroverheen lopen worden personages in een stedelijk toneelstuk. “In het National Theatre wordt iedereen een acteur en het hele gebouw is een podium”. De specificatie van het bleke beton werd zo gekozen dat het harmonieus samengaat met de steen van Waterloo Bridge en Somerset House op de tegenoverliggende oever, en ook met St Paul’s kathedraal – en welgekozen buitenterrassen bieden plaatsen om elk van deze oriëntatiepunten te observeren. Gezien de uitdagende formele expressie van het gebouw zou het gebruik van beton als gewaagd kunnen worden beschouwd, maar het creëert in feite een synergie met het materialenpalet van die belangrijke aangrenzende gebouwen. Dit toont Lasduns vertrouwen in de architectuur, maar ook de geslaagde manier waarop hij de context van het gebouw heeft benaderd. “Het resultaat is een monument dat ook een niet-monument is – een gebouw dat hiërarchische formaliteit koppelt aan bewuste openheid en beschikbaarheid”.

25 Perronet House

Sir Roger Walters KBE

44 Princess St, Elephant and Castle,

London SE1 6JR

1969

Perronet House is een modernistisch woonblok van elf verdiepingen aan de rotonde van de Elephant and Castle. In 1969 kreeg Sir Roger Walters van de Greater London Council de opdracht om een blok sociale woningen met hoge dichtheid te ontwerpen als aanvulling op de recent voltooide hoogbouw voor commerciële, onderwijs- en overheidsinstellingen. Het gebouw werd in mei 1970 voltooid en ontving in 1971 een Good Design In Housing Award. Terwijl halverwege de 20e eeuw overal in de stad hoge gebouwen verrezen, pleitte Walters voor een subtielere aanpak. Zowel structureel als sociaal kent het gebouw een aantal bijzonderheden. De appartementen bevonden zich op de 2e, 4e, 6e, 8e en 10e verdieping, als splitlevels. De flats op het podium of de sokkel zijn een latere toevoeging uit de jaren 80. De appartementen vertrekken vanaf een gemeenschappelijke gang en wikkelen zich in een schaarbeweging omheen deze circulatie. Het split-level appartement is slim ondersteboven gebouwd, met de slaapkamers op de achtste verdieping van het gebouw en de woonruimte boven op de tiende (de tussenliggende negende verdieping is een trap). De woonruimtes op het oosten worden overspoeld met ochtendzon, terwijl de slaapkamers op het westen een adembenemend uitzicht hebben op de zonsondergang over de skyline van Londen. In 2020 werden de garages van het gebouw gerenoveerd om Elephant Arcade te creëren, een reeks kleine units bestemd voor elf handelszaken.

26 Queen Elizabeth Hall

Sir Hubert Bennett, London County Council
Southbank Centre, Belvedere Rd,
London SE1 8XX
1963–1967

Er wordt algemeen aangenomen dat het blokkerige, futuristische ontwerp van de South Bank vorm kreeg als bouwproject voor het Festival of Britain in 1951, dat de kunst, architectuur en futuristische technologie van het land vierde tijdens de wederopbouw van Groot-Brittannië na de Tweede Wereldoorlog. Dat was echter niet het geval. De nieuw gekozen premier Winston Churchill had een hekel aan veel van de ideeën rond het festival en liet het festivalterrein zelfs afbreken. De Brutalistische architectuur die er vandaag staat, was geïnspireerd op Churchills visie voor een

totaal nieuwe South Bank. In het begin van de jaren 1950 zorgden het verlangen naar een nieuw begin na de oorlog en Churchills eis voor een nieuwe look ervoor dat de bouw werd gedreven door een onstuitbare avant-gardistische esthetiek met weinig respect voor het verleden. Dus tegen de jaren 1960 ontstond er een 'brutale' dystopische look.

De Queen Elizabeth Hall heeft meer dan 900 zitplaatsen en de Purcell Room in hetzelfde gebouw heeft 360 zitplaatsen. De twee auditoria werden ontworpen door een team onder leiding van Hubert Bennett, hoofd van de architectenafdeling van de Greater London Council, met Jack Whittle, F.G. West en Geoffrey Horsefall. Ze maken deel uit van het Southbank Centre kunstencentrum, samen met de grotere Royal Festival Hall en een kunstgalerie, de Hayward Gallery (1968).

Het ontwerp van de Queen Elizabeth Hall was bedoeld om de afzonderlijke massa's en elementen van het gebouw goed tot hun recht te laten komen, om te voorkomen dat het zou concurreren met de schaal en aanwezigheid van de Royal Festival Hall. De Queen Elizabeth Hall gebruikt minimale decoratie en is ontworpen om circulatie op meerdere niveaus rond het gebouw mogelijk te maken. De focus ligt voornamelijk op de binnenruimtes, die zoals oorspronkelijk ontworpen zeer beperkte ramen hadden, met uitzondering van de (diep ingewerkte) vleugel langs de riviergevel van het foyergebouw. De oorspronkelijke inrichting voorzag in circulatie boven en onder de foyer (niet langer toegestaan om veiligheidsredenen, hoewel het dakterras werd geopend voor het Summer of Fun festival in 2011), rondom de zijkanten en achterkant van de twee auditoria, en ook in een brugverbinding naar de Hayward Gallery. De krachtige vormen en strakke materialen zijn een voorbeeld van brutalistische architectuur en het ontwerp benadrukt ook de plasticiteit van beton.

27 Robin Hood Gardens

Alison and Peter Smithson
Poplar High Street, London E14 0EN
1972

In de decennia na de Tweede Wereldoorlog kende West-Europa een ongekennde housing boom. Dat was ook het geval in Londen, waar de torenflats de modernistische versie werden van de kerktorens van Wren. Vandaag de dag bereiken deze gebouwen een respectabele leeftijd en zijn drastische maatregelen nodig, terwijl tegelijkertijd de idealen uit die tijd niet langer worden ondersteund en de grootschalige modernistische planning als onmenselijk wordt beschouwd. Zowel de huizenprijzen als de woningnood stijgen en nu globalisering en kapitalisme de gezichten van onze steden onherroepelijk veranderen, is het nog belangrijker om ons onze recente geschiedenis te herinneren en ervan te leren. Het belangrijkste is dat er in die intense naoorlogse decennia niet alleen een extreme dynamiek was, maar ook een bijna volledige

afstemming van politieke belangen, planningsidealen, productiemethoden en architectonisch onderwijs en onderzoek. In de voorhoede van deze snelle beweging vind je Alison + Peter Smithson – echte kinderen van hun tijd – bouwend, schrijvend en docerend. Tijdens deze productieve jaren werd in Oost-Londen het woningbouwproject Robin Hood Gardens gebouwd – dat een symbool is geworden voor dit hele tijdperk.

Robin Hood Garden werd voltooid in 1972 en is een waar monument over architecturale theorieën, prefabricagemethoden en politieke wil; maar ook over klasse, segregatie en het volslagen falen van de maatschappij om te zorgen voor de mensen die het het hardst nodig hebben. De afgelopen tien jaar is er intensief gediscussieerd over het lot van Robin Hood Gardens, terwijl de stalen balken zich blootgeven en het beton blijft verweren. De vraag was of het moest worden gered en opgeknapt of gesloopt. In 2009 kreeg Robin Hood Gardens immunitet tegen plaatsing op de monumentenlijst, wat de weg vrijmaakte voor sloop.

Het werd gebouwd als een overheidsproject met woningen gekoppeld aan 'straten in de lucht': sociale woningbouw die werd gekenmerkt door brede loopbruggen in lange betonnen blokken. Het was geïnspireerd door, en een reactie op, Le Corbusier's Unité d'Habitation. Er waren twee lange blokken, een van 10 en een van 7 verdiepingen hoog, met daartussen een grote groene zone.

Zij stelden dat het gebouw niet de fundamentele eenheid van de architectuur was, maar wel het netwerk van paden. Daar vonden de ontmoetingen plaats: op de brede balkons (de "straten") op elke derde verdieping, met het idee om openbare ruimte te creëren die interactie zou aanmoedigen. Naast de ingangdeuren van de "straten" waren nissen voorzien, "pauzeruimtes" genaamd, waarvan de Smithsons hoopten dat de bewoners ze zouden personaliseren en dat kinderen er zouden spelen.

De loopbruggen verlopen niet rechtlijnig, maar willen het pad van de voetganger imiteren, die slentert door het landschap.

Sir Denys Lasdun

11 St Andrews Pl, London NW1 4LE

1964

In 1958 kreeg architect Denys Lasdun een schijnbaar onmogelijke taak: “ontwerp een radicaal modern gebouw voor een 500 jaar oude instelling.” Deze gedurfde nieuwbouw diende te ‘harmoniëren’ met een van de meest bewonderde Georgiïaanse woningen van Londen en het landschap van Regent’s Park. Lasdun stond voor een uitdaging en slaagde erin een meesterwerk te bouwen. Het vijfde complex van het college, dat in 1964 werd geopend, toonde een complexe mix van kunst en techniek, terwijl de oude ceremoniële geschiedenis en tradities elegant werden gehuld in een sfeer van beton en glas. Het gebouw werd in 1998

Grade I beschermd. “Te midden van het witte stucwerk en de groene bladeren van Regent’s Park, is het complex een opvallend object: een omgekeerde bleke ziggurat op een donkere basis, met uitkragingen en hangende platen en een vastberadenheid om bouwelementen te plaatsen waar je ze het minst verwacht. Kolommen groeperen zich in het midden, waardoor hoeken niet worden ondersteund en smalle ramen neigen naar de randen. Het biedt lege vlakken voordat het je een weg naar binnen wijst en lijkt het park af te wijzen, waar de meeste gebouwen het zouden omarmen.

Het lijkt pervers, maar toch is het Royal College of Physicians een subtiele en prachtige driedimensionale verkenning van de wisselwerking tussen oud en nieuw, kunst en natuur, en wonen en bouwen. Het bevat een uitzonderlijke complexiteit in zijn zelf-verzekerde vorm. Het is weloverwogen en goed gemaakt.”

29 Royal Festival Hall

Sir Robert Matthew & Sir Leslie Martin
London County Council
Belvedere Road, London SE1
1951

De Royal Festival Hall is een concert-, dans- en theaterzaal met 2700 zitplaatsen in het Southbank Centre. Het is een Grade I monument, het eerste naoorlogse gebouw dat in 1981 beschermd werd. Het Festival Hall-project werd geleid door de toenmalige hoofdarchitect van de London County Council, Robert Matthew, die een jong team van getalenteerde ontwerpers om zich heen verzamelde, waaronder Leslie Martin en Peter Moro (gefascineerd door Le Corbusier) het project zou leiden, samen met de meubelontwerper Robin Day en zijn vrouw, de textielontwerper Lucienne Day. Martin was in die tijd 39 jaar en erg gecharmeerd van de Scandinavische activiteiten van Alvar Aalto en Gunnar Asplund. Een schets van Martin uit 1948 toont het ontwerp van de concertzaal als het ei in een doos. Maar de kracht van het ontwerp was de indeling van de binnenruimte: de centrale trap heeft een ceremoniële uitstraling en beweegt elegant door de verschillende niveaus van licht en lucht. De brede open foyers, met bars en restaurants, waren bedoeld als ontmoetingsplaatsen voor iedereen. Omdat deze openbare ruimten rond het auditorium werden gebouwd, hadden ze ook het effect dat ze de hal isoleerden van het lawaai van de aangrenzende spoorbrug. Om Leslie Martin te citeren: "Het hangende auditorium geeft het gebouw zijn belangrijkste attributen: het grote gevoel van ruimte dat binnen het gebouw wordt geopend, de vloeiende circulatie vanuit de symmetrisch geplaatste trappen en galerijen die bekend werden als het 'ei in de doos'."

Naast het gebruik van gewapend beton zijn er ook meer luxueuze elementen zoals hout en versteende kalksteen uit Derbyshire. De buitenkant van het gebouw was helder wit, bedoeld om te contrasteren met de zwartgeblakerde stad eromheen. Grote glasvlakken op de gevel zorgden ervoor dat het licht vrij door het interieur kon stromen en 's nachts liet het glas het licht van binnenuit op de rivier schijnen, in tegenstelling tot de duisternis die de rest van Londen na zonsondergang trof. Het oorspronkelijke gebouw had weelderig begroeide dakterrassen.

30 SOAS Library

Sir Denys Lasdun

Thornhaugh Street, London WC1H 0XG

1960–1973

De opdracht voor de universiteitsbibliotheek voor de School of Oriental and African Studies werd gegeven in 1960. In 1968 werd de volledige bouwvergunning verleend, in 1970 werd begonnen met de bouw en in mei 1973 werd het gebouw opgeleverd. Het ontwerp is van Denys Lasdun. Hoewel deze atrium-bibliotheek relatief onbekend is, is het een van de krachtigste bibliotheekontwerpen van de naoorlogse periode. De hoofdruimte van de bibliotheek is opmerkelijk: door een complexe structuur van plateaus, een kundig gebruik van natuurlijk licht via een betonnen diagonaalstructuren-plafond en hoogwaardige afwerkingen in het hele

gebouw, creëerde Lasdun een dramatische en gedenkwaardige leeromgeving.

Het is opmerkelijk dat Lasdun een gebouw van zo'n kwaliteit heeft neergezet, terwijl hij geconfronteerd werd met een opeenvolging van financiële bezuinigingen van het University Grants Committee. Het bouwwerk, voornamelijk een systeem van gedurfde, prefab betonnen elementen rond hoge, in situ gestorte betonnen dienstentorens, maakt een krachtig statement zonder de omgeving te domineren. Het ontbreken van een zichtbare ingang (men komt immers via Charles Holdens oorspronkelijke SOAS-gebouw uit 1940 binnen) draagt bij aan de citadelachtige vorm, net als de droge gracht rondom. De grimmige, verweerde buitenkant verhult een prachtige, weldadige omgeving binnenin. Het hart van het gebouw – een traditioneel, klassiek atrium dat van boven op natuurlijke wijze wordt verlicht door daklichten die naar het plein zijn gericht – is adembenemend. De ene laag na de andere bouwlaag met boeken tuimelt als het ware naar beneden, naar de leeszaal eronder. Het is alsof Lasdun slim heeft geanticipeerd op de leeszaal van de 21e eeuw, die wordt gedomineerd door computerterminals die nu volledig deel lijken uit te maken van het ontwerp. Meer dan 200 ruimtes wikkelen zich ongezien achter de boekenrekken rond het atrium.

De 'trays' zijn onmiskenbaar van Lasdun, een kenmerk dat veel van zijn gebouwen gemeen hebben. Bij het National Theatre noemde hij ze 'strata', geologische vormen die uit de aarde oprijzen en buiten en binnen samenbrengen.

31 Southwyck House Estate

Magda Borowiecka

Southwyck House, Estate SW9 8TN

1972–1981

Southwyck House, plaatselijk ook bekend als het Barrier Block, is een groot woongebouw op de Somerleyton Estate in Brixton. Het gebouw werd gebouwd in opdracht van Lambeth Council om 2.500 mensen te huisvesten.

Het fortachtige ontwerp was een antwoord op de geplande zesbaansweg (fly-over) in Southwyck, om bescherming te bieden tegen lawaai en vervuiling die er vlak langs zou lopen. Het plan voor de snelweg werd echter geschrapt en nadat het blok in de jaren 1980 berucht werd vanwege criminaliteit, kreeg het een opknapbeurt en werd het herontwikkeld.

Het blok telt in totaal 176 woningen. Het werd in 1968–1970 ontworpen door een team van architecten, waaronder de jonge Poolse architect Magda Borowiecka, en gebouwd tussen 1972–1981, in opdracht van de Lambeth Council.

In die tijd werd het door werkelijk iedereen gehaat. Het werd onthaald als 'gevangenis'. Brutalistische architectuur heeft de laatste tijd een comeback gemaakt en het project heeft intussen echt wel aanhang gekregen.

De appartementen zijn slim ontworpen als woningen op verschillende niveaus met interne trappen die langs de gesloten gevel lopen (die initieel als barrière diende te fungeren). De woningen zijn ruim, van hoge kwaliteit. Bovendien een zeldzaam voorbeeld van een belangrijk gebouw van een vrouwelijke architect van deze tijd.

32 Space House One Kemble Street

George Marsh (R. Seifert and Partners)
1 Kemble St, London WC2B 4AN
1968

One Kemble Street, een cilindervormig kantoorgebouw van 16 verdiepingen dat oorspronkelijk “Space House” heette en ontworpen is door George Marsh (1921–1998) en Richard Seifert (1910–2001), creëert een herkenningspunt in het hart van Londen dat vandaag de dag nog net zo opvallend is als bij de oplevering in 1968.

Dichte Y-vormige kolommen – vergelijkbaar met de kolommen die Marsh en Seifert gebruikten bij de Centre Point Tower – verheffen het bouwwerk en creëren een uitnodigende publieke ingang rond de cirkelvormige plattegrond. De kolommen ondersteunen een modulaire structuur: drie meter hoge, geprefabriceerde betonnen kruisvormige blokken die in elkaar passen om een cilindrische schil te vormen, met daarin grote ramen. De diepte van het exoskelet is zodanig dat er schaduwen worden geworpen op het eigen oppervlak van het gebouw, waardoor de golvende doorsnede wordt benadrukt door de verschillende tinten ruw, wit beton.

In compleet contrast met het Edwardiaanse gebouw dat het verving, behoudt Space House een unieke esthetiek en flair, ondanks het gebruik van de zeer functionele ontwerpprincipes van het Brutalisme. De geprefabriceerde modules die aan elkaar vastzaten, maakten goedkoop bouwen zonder steigers mogelijk, terwijl de vloeren geprefabriceerd waren om de bouwtijd te verkorten. Zelfs de iconische vorm was geen bewuste uiting van schoonheid, maar eerder een poging om de laterale krachten en bouwkosten te verminderen, waarbij elke beslissing de efficiëntie maximaliseerde tijdens de hausse van commercieel vastgoed in het Londen van de jaren 1960.

33 St Giles London

Elsworth Sykes

12 Bedford Ave, London WC1B 3GH

1977

Het St. Giles Hotel beslaat een stadsblok dat zich uitstrekt vanaf Tottenham Court Road. Het gebouw voor gemengd gebruik is ook de thuisbasis van de Central London YMCA en van een verscheidenheid aan winkelunits. Dit was ooit de locatie van een groot Edwardiaans gebouw waarin het YMCA was gevestigd.

De website "postwarbuildings.com" legt uit dat in de jaren 1970 "... Londen een hausse in hotelontwikkeling doormaakte, aangespoord door het toenemende economische belang van het aantrekken van toerisme. Veel plannen uit die tijd kregen vaak gunstige bouwvergunningen en ontwikkelaars ontvingen overheidssubsidies per kamer als onderdeel van de wetgeving die werd ingevoerd door de Development of Tourism Act van 1969. Andere projecten uit die tijd waren de Sheraton Park Tower op Knightsbridge en de Tower Thistle in St Katherine's Dock."

Dit gebouw bestaat uit vier parallelle torens boven een podium van twee verdiepingen. De blokken hebben verschillende hoogtes, variërend van 6 tot 12 verdiepingen. De torens lopen aan de uiteinden taps toe om de hotelkamers uitzicht op de straat te bieden. Het visuele effect van het St Giles-complex is compromisloos. Het effect van zoveel zichtbaar, gestructureerd beton, de brutale vormen en zelfverzekerde structurele gebaren zetten zich af van de alom-geaccepteerde bouwvormen eromheen. Het volgt zijn eigen logica om een assertieve vorm te creëren die gebaseerd is op zijn functie – het bieden van natuurlijk verlichte kamers met elk een mooie oriëntatie.

34 Standard Hotel (Camden Town Hall Annex)

Sydney Cook / Orms, Archer Humphryes,
Shawn Hausman Design
10 Argyle St, London WC1H 8EG
1973–2019

In 1973 werd het Camden Town Hall Annexe, ontworpen door Sydney Cook, geopend als een broodnodige uitbreiding voor het overvolle stadhuis ernaast. Het resultaat was een frame van gewapend beton en had acht verdiepingen, waarvan zes voor kantoorruimte, een voor de receptie en een die diende als parkeerkelder. Het pronkstuk van het gebouw was het dak, met een terras en een restaurant voor de kantoormedewerkers. De Annex was in gebruik tot 2014, toen het personeel verhuisde naar een nieuw kantoor in het nabijgelegen King's Cross.

In 2019 is de betonnen constructie omgebouwd tot The Standard Hotel door architectenbureau Orms. De acht verdiepingen zijn behouden, net als de gevel met zijn gebogen ramen – met nieuwe slanke kozijnen. Bovenop het gebouw zijn drie nieuwe verdiepingen toegevoegd, bekleed met roestvrij staal en glazen panelen, volledig gewijd aan een restaurant, bar en dakterras.

De bestaande prefab betonpanelen van de gevel vormden een integraal onderdeel van de structuur van het gebouw en konden dus niet worden verwijderd of gewijzigd zonder een aanzienlijke structurele verbouwing. Het toevoegen van drie nieuwe verdiepingen aan de bestaande structuur was een belangrijk onderdeel van de opdracht van Orms en om het extra gewicht van de drie nieuwe verdiepingen te kunnen dragen, werden nieuwe stalen kolommen aan de bestaande structuur toegevoegd. De bovenste

verdieping wordt bediend door een speciale externe lift die langs de noordkant van het gebouw naar boven glijdt met zicht op St Pancras. Aan de zuidkant vinden we nu het ontwerp van een openbare tuin die een iets rustigere overgang biedt tussen het grootse hotel en het straatbeeld.

35 Stangate House

William Fowler Howitt
(Creed & Holford Architects)
Royal Street London SE1 7EQ
1964

Stangate House werd enkele jaren later gebouwd dan het Canterbury House (er vlak naast) tussen 1963–1964. De architect was William Fowler Howitt. Hij werkte voor St Thomas's Hospital onder William Holford. Het is een flatgebouw van 14 verdiepingen met een frame van gewapend beton, gele bakstenen panelen en mozaïektegels op de balkons. Het is een goed voorbeeld van een naoorlogs flatgebouw met een H-vormige plattegrond, opgetrokken op taps toelopende betonnen kolommen. Het is bijzonder knap geproportioneerd en gedetailleerd, met mozaïeken en verhoogde bakstenen koppen die patroon en textuur toevoegen. Het gebouw is helaas met afbraak bedreigd.

De directeur van een erfgoedvereniging, Catherine Croft, zegt dat de blokken 'van groot historisch en architectonisch belang' zijn en voegt eraan toe: "Deze gebouwen zouden hergebruikt kunnen worden en we dringen er bij de Stichting op aan om dit te onderzoeken".

36 Stockwell Bus Garage

George Adie and Frederick Button (Adie Button and Partners) with Thomas Bilbow
Binfield Rd, London SW4 6ST
1952

Stockwell Garage is een grote busgarage die in april 1952 werd geopend. Op het moment van de bouw was het de grootste niet-ondersteunde dakoverspanning van Europa. De garage biedt 6.814 m² onbelemmerde parkeerruimte en kon oorspronkelijk 200 bussen herbergen, wat nodig was in een tijd waarin de laatste trams werden vervangen door bussen.

De buitenkant is typerend voor veel van de architectuur die in de naoorlogse wederopbouwperiode in Londen werd gebouwd rond het Festival of Britain. Er was een tekort aan staal in die tijd,

dus werd er beton gebruikt voor de dakconstructie in plaats van een stalen liggerconstructie die voorheen de norm was geweest. Dit gaf de gelegenheid om een bravourestuk van gewapend beton te creëren, gebouwd op een voormalige woonlocatie die was ontruimd door de Duitse bombardementen op het Verenigd Koninkrijk in 1940 en 1941.

De garage werd ontworpen door Adie, Button and Partners, met Thomas Bilbow, die architect was voor de London Transport Executive, en de bouwkundig ingenieur van de firma Alfred Edward Beer. De hoofdaannemer was Wilson Lovatt & Sons. De 120 m lange dakconstructie wordt ondersteund door tien zeer ondiepe twee-scharnierende boogribben. Ze zijn elk 2,1 m diep in het midden van de boog, 3,20 m aan het uiteinde en overspannen 59 m. De opening van 13 m tussen elk paar ribben wordt overspannen door een uitkragend tongewelf met daarop grote lichtkoepels. De gewelven worden gekruist door kleinere ribben om torsie te voorkomen. Van buitenaf gezien zijn de hoofdbogen zichtbaar als naar buiten gerichte steunberen, met een segmentboog aan elke travee die een vloeiende daklijn vormt. De steunberen en ribben werden ter plekke in delen gegoten, met dezelfde herbruikbare bekisting.

Drie van de negen traveeën aan de noordkant van Lansdowne Way – de middelste travee en twee eindtraveeën – hebben grote dubbele vouwdeuren om toegang te verlenen; andere traveeën zijn beglaasd met twintig verticale lichten. Elke travee heeft segmentvormige bovenlichten met centrale lamellen voor ventilatie. De gevels hebben ook verticale lichtstraten en openslaande deuren naar Binfield Road in het westen. Sinds 1988 staat de garage op de monumentenlijst II*, wat het belang ervan voor de naoorlogse architectuur- en ingenieursgeschiedenis weerspiegelt.

37 Tate Modern

Herzog & deMeuron
Bankside, London SE1 9TG
1947, 1995–2016

Tate Modern is een opmerkelijke combinatie van oud en nieuw. Bankside Power Station werd tussen 1947 en 1963 in twee fasen gebouwd. Het werd ontworpen door de architect Sir Giles Gilbert Scott, die ook Battersea Power Station en Waterloo Bridge ontwierp. Het opvallende monumentale ontwerp, met zijn enkele centrale schoorsteen, werd vaak een industriële kathedraal genoemd.

In juli 1994 werd een internationale wedstrijd uitgeschreven om een architect te selecteren voor het herontwerp van de centrale. In november werden de eerste 148 inzendingen teruggebracht tot een shortlist van zes. Dit waren: David Chipperfield Architects; Office for Metropolitan Architecture/Rem Koolhaas; Renzo Piano Building Workshop; Tadao Ando Architect and Asso-

ciates; Herzog & de Meuron en Jose Rafael Moneo Arquitecto. In januari 1995 werden Herzog & de Meuron als winnaars van de wedstrijd bekendgemaakt. De waardige eenvoud van hun voorstel maakte indruk op de jury. Hun respect voor de oorspronkelijke architectuur, met subtiele wijzigingen in plaats van grote gebaren, en de introductie van meer licht via de enorme lichtbak op het dak, zorgden samen voor een interieur dat zowel functioneel als modern is. Eerst is er de oorspronkelijke aanpassing van 1994–2000 van het voormalige Bankside Power Station (nu bekend als The Boiler House en Turbine Hall) en de transformatie en uitbreiding van 2005–2016 (The Switch House en Tanks), als één eigentijds gebouw dat in twee verschillende fasen is ontworpen en gebouwd.

Wij spreken specifiek over de laatste uitbreiding: De eerste fase van de uitbreiding bestond uit de ombouw van drie grote, ronde, ondergrondse olietanks die oorspronkelijk door de krachtcentrale werden gebruikt, tot toegankelijke tentoonstellingsruimten en facilitaire ruimten. Daarboven werd het Schakelhuis gerenoveerd. Boven de olietanks werd een toren van tien verdiepingen gebouwd, 65 m hoog vanaf de grond. De oorspronkelijke westelijke helft van het Schakelhuis werd afgebroken om plaats te maken voor de toren en er vervolgens omheen herbouwd met grote galerieruimten en toegangswegen tussen het hoofdgebouw en de nieuwe toren op niveau 1 (begane grond) en niveau 4. Het nieuwe gebouw werd in 2016 geopend voor het publiek. Het ontwerp, opnieuw van Herzog & de Meuron, is controversieel. Het was oorspronkelijk ontworpen met een glazen trapsgewijze piramide, maar dit werd gewijzigd om een schuine gevel in baksteen met traliewerk te integreren (om overeen te komen met het oorspronkelijke elektriciteitsgebouw).

De uitbreiding biedt 22.492 m² extra bruto binnenruimte voor tentoonstellings- en expositieruimten, voorstellingsruimten, onderwijsfaciliteiten, kantoren, catering- en winkelfaciliteiten, evenals een parkeerplaats en een nieuwe externe openbare ruimte.

38 Trellick Tower

Ernö Goldfinger

5 Golborne Rd, London W10 5NR

1972

De Trellick Tower is een iconisch bouwwerk in het westen van Londen. Het heeft verschillende fases in de publieke perceptie doorgemaakt, vooral zijn beruchte bijnaam als de "Tower of Terror". Ontworpen als toren met sociale woningen, bevat het tal van onconventionele ontwerpelementen. Architect Ernö Goldfinger liet zich voor de wooneenheden van de toren inspireren door de modernistische principes van Le Corbusier's Unité d'Habitation. Met zijn 31 verdiepingen en een hoogte van 98 meter domineert de brutalistische architectuurstijl van de Trellick Tower de skyline. De link naar Goldfingers eerdere en kleinere Balfron Tower

(84 meter) met een vergelijkbare stijl en constructie kan duidelijk gelegd worden. De voltooiing ervan in 1972 betekende het einde van een tijdperk van torenflats, die aan populariteit inboetten vanwege de inherente negatieve sociale problemen waarmee ze te kampen hadden. Het ontwerp omvat twee volumes met verschillende maar onderling verbonden functies.

In het hoofdvolume bevinden zich de wooneenheden, en de circulatie in een smalle diensttoren (die op elke derde verdieping met de hoofdtoren verbonden is).

Een van de meest unieke kenmerken, naast de duidelijke scheiding tussen service en woningen, is de manier waarop de flats toegankelijk zijn. Er zijn negen verschillende types flats van twee verdiepingen ontworpen met de hoofdingang op elke derde verdieping, gelinkt aan de circulatietoren. Eenmaal in de flat leidt een interne trap de bewoners omhoog of omlaag. Door de interne publieke gangen te beperken, zijn de flatruimten boven en onder doorzonwoningen.

Goldfinger, bekend om zijn detaillering, besteedde veel aandacht aan het ontwerp van de flats. Hij vroeg om dubbele beglazing om de geluidsoverdracht te beperken, ontwierp draai-bare raamsystemen om het schoonmaken te vergemakkelijken en specificeerde individuele ventilatorconvectoren voor elke flat. In het ontwerp zijn talloze ruimtebesparende voorzieningen opgenomen. Een voorbeeld is de ingang naar de badkamers waar schuifdeuren zijn gebruikt in plaats van traditionele draaideuren, die kostbaar vloeroppervlak zouden hebben ingenomen.

De betonnen structuur bepaalt de esthetiek van de buitenkant door middel van een eenvoudige geometrische taal die speelt met de horizontaliteit en verticaliteit van de verschillende elementen. Hoewel de Trellick Tower te lijden had onder jaren van verwaarlozing en een criminele sfeer, is de toren inmiddels populair. De aanwijzing in 1998 als Grade II monument hielp bij deze ommekeer. De criminaliteit nam aanzienlijk af sinds de toevoeging van CCTV en een conciërgedienst.

39 Willow Road

Ernő Goldfinger

1939

1–3 Willow Road, London NW3 1TJ

“Deze rij huizen werd gebouwd door Goldfinger voor zowel zichzelf als voor een andere bouwheer en ziet eruit alsof het één grote villa is. De uitstekende kozijnen rond de ramen op de bovenste verdieping en het enkele kozijn dat de ramen van de woonkamers op de eerste verdieping verbindt, werden beide clichés toen ze door andere architecten werden geïmiteerd. Desondanks zijn de huizen beter bewaard gebleven dan de meeste andere Engelse ontwerpen met stucwerk, misschien omdat de beeldtaal zowel Georgiëans als modern is. Ze werden gebouwd ondanks tegenwerking van de lokale overheid. In 1994 werd 2 Willow Road (het

huis van Ernö Goldfinger) gekocht door de National Trust en is nu open voor het publiek.”

1–3 Willow Road, huizen gebouwd door Ernö Goldfinger met uitzicht op Hampstead Heath, vallen op als een paradigmatisch voorbeeld van modernistische Britse architectuur. Door de traditionele gedachten en idealen van een modern huis en van modernistisch wonen te verwerpen, gaat wat ze ‘zijn’ op de een of andere manier in tegen wat ze vertegenwoordigen. Huiselijkheid en concepten als privé en publiek, of exterieur en interieur worden ontwricht. In 2 Willow Road, dat wordt beschouwd als een van de meest opvallende manifestaties van het modernisme, wordt het modernisme gesuggereerd, maar ook verstoord door postmoderne gebaren. Door de verzamelde objecten in de woning, wordt moderniteit vervangen door een meer burgerlijke omgeving: de sfeer die in het interieur wordt ervaren is die van een bewoonde collage die dichterbij een negentiende-eeuwse woning staat. De heterogeniteit van willekeurige ordening en willekeurige juxtaposities is in dit geval een esthetische procedure die hoogstwaarschijnlijk Goldfingers overtuigingen en begrip van wat leven is legitimeert. Wat 2 Willow Road eigenlijk getuigt, gaat over de romantische utopie van het moderne wonen.

Bronnen

www.themodernhouse.com
www.postwarbuildings.com
www.wikipedia.com
www.architectuur.com
etc.

www.archipelvzw.be
info@archipelvzw.be

Samenstelling reisgids

Hera Van Sande

Fotografie

Arnout Fonck

Creative common credits:

p.34: Prof. Miles Glendinning

p.46: Justinc

p.64: Thomas Guignard

mei 2024

Sponsors

niko
Illuminating ideas.

ingh
PORCELANOSA
group

